Bijlage 13: Internationale Sociale Voorwaarden aanpak

Categorie Consumptieve dienstverlening, onderdeel catering.

In het Programma van Eisen bij de aanbesteding zijn eisen opgenomen over de aanpak van Internationale Sociale Voorwaarden. Deze eisen zijn overgenomen van PIANOo en MVI-criteriatool.

De Rijksoverheid verwacht van bedrijven dat zij internationaal maatschappelijk verantwoord ondernemen (IMVO). Dit houdt in dat zij rekening houden met mensenrechten, arbeidsomstandigheden en milieu en (mogelijke) misstanden in hun waardeketens aanpakken. De Rijksoverheid stelt daarom voorwaarden aan bedrijven die aan hen leveren. Een Opdrachtnemer geeft hier tijdens de looptijd van het contract invulling aan door het uitvoeren van gepaste zorgvuldigheid ('due diligence'). Gepaste zorgvuldigheid is een doorlopend proces van zes stappen dat bedrijven helpt bij het in kaart brengen en aanpakken van risico's op het gebied van mensenrechten, arbeidsrechten en milieu. Dit proces is gebaseerd op de OESO richtlijnen voor multinationale ondernemingen inzake maatschappelijk verantwoord ondernemen (OESO-richtlijnen) en de UN Guiding Principles on Business and Human Rights (UNGPs).

De ISV-aanpak bestaat uit zes stappen:

1. Beleid
2. Risicoanalyse
3. Plan van aanpak
4. Monitoring en jaarrapportage
5. Publicatie
6. Herstel

Hieronder is een aanpak beschreven, inclusief een vragenlijst, die invulling geeft aan de aanpak voor de categorie, specifiek gericht op bedrijfscatering. De lijst wordt na gunning ingevuld ingeleverd bij de contractmanager van de categorie, waarna een gesprek over de antwoorden volgt. De definitieve ingevulde lijst maakt onderdeel uit van de contractafspraken. Centraal in de aanpak staat de risicoanalyse. De keuze hiervoor is niet alleen het land van herkomst, de productie waar het meeste risico ligt, maar ook het product. Eerste stap is dus het invullen van onderstaande risicotabel. De tabel wordt voor 2 producten per jaar ingevuld in overleg met de contractmanager van de categorie.

Risico's zijn door de OESO onderverdeeld in de volgende thema's:

- Mensenrechten (MENS)
- Werkgelegenheid en arbeidsverhoudingen (W&A)
- Milieu (MI)
- Bestrijding van omkoping en andere vormen van corruptie (O&C)
- Consumentenbelangen (C)
- Wetenschap, technologie en innovatie (WT&I)
- Mededinging (MED)
- Belastingen (B)

Niet alle risico's spelen bij alle producten of landen een rol. In de tabel hieronder kan met een letter aangegeven worden welke risico's van toepassing zijn op het product. Op de producten die zijn uitgewerkt volgt jaarlijks het zes stappenplan.

Onderstaande producten worden genoemd als risicoproduct in de MVI-criteria. In overleg kan de tabel uitgebreid worden of een nadere specificatie gegeven worden.

Product	**Herkomst**	**Risico**	**Impact**
De gebruikte grondstoffen in hun producten en de mogelijk negatieve effecten van de voortbrenging of het gebruik van deze grondstoffen;	De landen/regio's waar hun producten worden geproduceerd, of waar hun grondstoffen vandaan komen. En de maatschappelijke risico's/problematiek in die landen waarbij het bedrijf via het importeren van producten en grondstoffen betrokken kan raken (= mogelijke negatieve effecten);	Kan het bedrijf met behulp van deze gegevens aangeven met welke (mogelijke) negatieve effecten het via zijn waardeketen daadwerkelijk in verband staat? Gaat dit om 'veroorzaken', 'bijdragen aan', of 'indirect verbonden zijn met'? Wat zijn de bevindingen van de risicoanalyse, specifiek ten aanzien van risico's op het vlak van bij de tabel genoemde risico's. Hier wordt een toelichting gevraagd op de ingevulde letters uit de tabel	Kan het bedrijf goed uitleggen hoe het ten aanzien van de geïnventariseerde risico's tot een afweging van impact is gekomen, aan de hand van vragen: 1. Hoe groot is de kans op een negatief effect? 2. Hoe ernstig is dat effect, in termen van de omvang, het aantal mensen dat het betreft en de mogelijke onomkeerbaarheid van de gevolgen?
Koffie	*Colombia*	*MENS, W&A, MI, O&C, C, WT&I, MED, B*	*Groot*
Thee			
Cacao			
Soja			
Palmolie			
(Riet-)suiker			
Bananen			
Ander exotisch fruit			
Fruitsap			
Noten			
Avocado's			
Tomaten			
Specerijen			
Rijst			

Het kan wenselijk zijn nader onderscheid te maken, bijvoorbeeld bij exotisch fruit, noten of specerijen.

Vragenlijst aanpak ISV

Onderstaande vragenlijst wordt na gunning door leverancier ingevuld en besproken.

De vragen zijn ontleend aan de OECD/FAO Guidance for Responsible Agricultural Supply Chains1 ('OECD/FAO Guidance'). Behalve stap 1 hebben de vragen betrekking op de geselecteerde producten uit bovenstaande tabel. De antwoorden dienen als richtsnoer voor de jaarlijkse bespreking.

Stap 1. OECD/FAO Guidance, 'Enterprise Management Systems':

De Opdrachtnemer stelt uiterlijk 3 maanden na startdatum van de opdracht een IMVO-beleid op of toont aan Opdrachtgever aan dat dit beleid reeds bestaat. In dit document omschrijft de Opdrachtnemer wat hij van zichzelf en anderen verwacht om risico's voor mens en milieu in de waardeketen te identificeren en aan te pakken.

1.1 Heeft de Opdrachtnemer voor zichzelf (de medewerkers), voor zijn klanten, toeleveranciers en andere belanghebbenden in zijn productieketen geformuleerd en gecommuniceerd wat de eigen uitgangspunten zijn voor 'internationaal maatschappelijk verantwoord ondernemen'? (bij voorkeur link of verwijzing toevoegen). Blijkt hieruit dat de Opdrachtnemer de OESO-richtlijnen en de UNGPs[1] onderschrijft.

1.2 Hoe zijn deze uitgangspunten en de noodzaak om zorgvuldig ISV-risicomanagement te doen geïntegreerd in de organisatie van het bedrijf en de manier waarop het bedrijf omgaat met leveranciers, afnemers (klanten) en belanghebbenden in de waardeketen? (m.a.w. welke concrete maatregelen zijn genomen)

1.3 Op welke wijze is het bedrijf ontvankelijk voor klachten van gedupeerden uit zijn waardeketen en/of bevordert het toegang voor gedupeerden tot klachtenmechanismen elders in de keten? (m.a.w. toegankelijkheid van derden van de informatie en de klachtenprocedure, liefst ook met link)

Stap 2. 'Identificeren, beoordelen en prioriteren van risico's':

Uiterlijk 6 maanden na startdatum van de opdracht levert de Opdrachtnemer aan Opdrachtgever een risicoanalyse aan.
(voor de antwoorden kan verwezen worden naar de concrete producten en risico's in de bovenstaande tabel)

2.1 Heeft het bedrijf, mede via publieke bronnen en/of via (lokale) stakeholders inzicht in de volgende gegevens?

a. de gebruikte grondstoffen en productiemethoden in hun producten en de mogelijk negatieve effecten van de voortbrenging (bijvoorbeeld energie- of watergebruik, of slechte arbeidsomstandigheden of kinderarbeid bij teelt, kweek, groei, pluk…) of het gebruik van deze grondstoffen;
b. de landen/regio's waar hun producten worden geproduceerd, of waar hun grondstoffen vandaan komen. En de maatschappelijke risico's/problematiek (bijvoorbeeld corruptie, kinderarbeid) in die landen waarbij het bedrijf via het importeren van producten en grondstoffen betrokken kan raken (= mogelijke negatieve effecten);
c. ken (de leverancier van) je leverancier. Per land: is bekend om welke (grondstof)leveranciers het gaat (NAW-gegevens) en hoeveel wordt daar (direct of indirect) betrokken;

[1] United Nations Guiding Principles on Business and Human Rights.

2.2 Kan het bedrijf met behulp van deze gegevens aangeven met welke (mogelijke) negatieve effecten het via zijn waardeketen daadwerkelijk in verband staat?

Gaat dit om 'veroorzaken', 'bijdragen aan', of 'indirect verbonden zijn met'? Wat zijn de bevindingen van de risicoanalyse, specifiek ten aanzien van risico's op het vlak van bij de tabel genoemde risico's. Hier wordt dus een toelichting gevraagd op de ingevulde letters uit bovenstaande tabel.

2.3 Kan het bedrijf goed uitleggen hoe het ten aanzien van de geïnventariseerde risico's tot een afweging van impact is gekomen, aan de hand van vragen:
   a. Hoe groot is de kans op een negatief effect?
   b. Hoe ernstig is dat effect, in termen van de omvang, het aantal mensen dat het betreft en de mogelijke onomkeerbaarheid van de gevolgen?

Stap 3. Plan van aanpak, stop, voorkom of beperk

3.1 Welke maatregelen gaat het bedrijf nemen, met name ten aanzien van één of meer van de risico's die op basis van bovenstaande werkwijze is of zijn geprioriteerd?
   a. Kan het bedrijf aangeven hoe zijn maatregelen zullen leiden tot het wegnemen (of verminderen) van de negatieve effecten?
   b. Is leverancier bekend met de adviezen uit het IMVO convenant (Convenant Voedingsmiddelen | IMVO-convenanten)? Heeft het bedrijf de adviezen opgevolgd? Wanneer de partijen uit dit convenant op dit risico een gezamenlijk project hebben opgezet, participeert het bedrijf daar dan in? Zo nee, heeft het bedrijf daar goede redenen voor?
   c. Wanneer concrete omstandigheden voor een individueel bedrijf een belemmering vormen om (tijdelijk) de gepaste maatregelen tegen een geïdentificeerd negatief effect in zijn keten te kunnen nemen, kan het bedrijf dat dan goed en transparant motiveren?

3.2 Heeft het bedrijf zich op de betreffende risico's (ambitieuze) doelstellingen voor verbetering gesteld? Worden deze gemonitord en betrokken bij de beleidsbeslissingen van het bedrijf?

Stap 4. Jaarrapportage, monitor - controleer 'due diligence' in de toeleveringsketen

4.1 Hoe zorgt het bedrijf ervoor dat sprake is van een continu verbeterproces?

De rapportage bevat in ieder geval: worden de resultaten van de maatregelen geverifieerd, wordt de aanpak aangepast, indien nodig op basis van de uitkomsten van de verificatie; is er sprake van periodieke herijking van de risicoanalyse?

Stap 5. Publicatie: Communiceer hoe negatieve gevolgen worden aangepakt

5.1. In hoeverre is het bedrijf transparant naar het publiek over het uitgevoerde IMVO-risicomanagement (incl. aanpak van risico's).

In de jaarlijkse gesprekken met de contractmanager wordt een door de leverancier aangeleverde tekst besproken die geschikt is voor openbare publicatie. Hierin wordt de voortgang van de maatregelen beschreven evenals een vooruitblik naar de komende periode.

Stap 6. Herstelmaatregelen of werk hieraan mee (indien van toepassing)

Als de Opdrachtnemer vaststelt dat hij als gevolg van deze opdracht negatieve gevolgen op het gebied van mens en milieu heeft veroorzaakt en/of eraan heeft bijgedragen, moet hij deze herstellen of aan herstel meewerken.

6.1 Welke herstelmaatregelen worden genomen, indien is vastgesteld dat als gevolg van deze opdracht er negatieve gevolgen op het gebied van mens en milieu zijn veroorzaakt en/of eraan heeft bijgedragen?